
PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA (PZO) Z JĘZYKA POLSKIEGO

Szkoła Podstawowa nr 20 im. gen. Władysława Sikorskiego w Białymstoku

I. Cele oceniania i informacje ogólne

Ocenianie z języka polskiego ma na celu bieżące monitorowanie postępów edukacyjnych ucznia, motywowanie go do rozwoju, diagnozowanie trudności oraz wspieranie jego indywidualnych uzdolnień. Oceny cząstkowe (bieżące) oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne są jawne i wystawiane są w stopniach według skali 1–6 określonej w Statucie Szkoły. W ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie plusów (+) i minusów (-).

II. Formy oceniania z języka polskiego

Na lekcjach języka polskiego sprawdzaniu i ocenie podlegają wyłącznie osiągnięcia edukacyjne oraz wkład pracy ucznia. Stosuje się następujące formy aktywności:

- **Sprawdziany (prace klasowe):** Całościowe pisemne sprawdzenie wiadomości po zakończeniu działu materiału. Nauczyciel informuje o nich z tygodniowym wyprzedzeniem.
- **Kartkówki:** Krótkie, pisemne sprawdziany służące weryfikacji systematyczności, obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (mogą być niezapowiedziane).
- **Dyktanda:** Pisemne sprawdziany weryfikujące stopień opanowania zasad ortografii i interpunkcji.
- **Odpowiedzi ustne:** Ustna weryfikacja wiedzy z bieżącego lub powtórzeniowego materiału, umiejętność argumentacji i kultura żywego słowa.
- **Prace pisemne (stylistyczne):** Samodzielne formy wypowiedzi (np. opowiadanie, opis, list, rozprawka). Przy ich ocenie bierze się pod uwagę: treść (zrozumienie i rozwinięcie tematu), kompozycję i segmentację tekstu (akapity), poprawność językową, ortograficzną oraz interpunkcyjną.
- **Praca na lekcji i aktywność:** Bieżące zaangażowanie ucznia w zajęcia oraz wykonywanie zadań w zeszytach i ćwiczeniach. Oceniane za pomocą systemu „+” i „-”, które są przeliczane na oceny bieżące po zgromadzeniu 6 znaków według schematu:
 - 6 „+” \ 6 (celujący)
 - 5 „+” i 1 „-” \ 5 (bardzo dobry)
 - 4 „+” i 2 „-” \ 4 (dobry)
 - 3 „+” i 3 „-” \ 3 (dostateczny)
 - 2 „+” i 4 „-” \ 2 (dopuszczający)
 - 1 „+” i 5 „-” \ 1 (niedostateczny)
 - *Wyjątkowa aktywność na pojedynczej lekcji może być nagrodzona bezpośrednią oceną bardzo dobrą.*

- **Czytanie, wygłaszanie tekstów z pamięci i projekty:** Ocena techniki głośnego czytania, recytacji z pamięci (z uwzględnieniem pauz, intonacji i barwy głosu) oraz realizacja długoterminowych projektów edukacyjnych (indywidualnych i grupowych).
- **Prace dodatkowe:** Dobrowolne zadania, prezentacje lub udział w konkursach przedmiotowych poszerzające wiedzę ucznia.

III. Procentowe kryteria oceniania prac pisemnych

Dla sprawdzianów, prac klasowych oraz kartkówek obowiązuje jednolita skala procentowa:

Wynik procentowy Ocena szkolna

97% – 100%	celujący (6)
90% – 96%	bardzo dobry (5)
75% – 89%	dobry (4)
50% – 74%	dostateczny (3)
30% – 49%	dopuszczający (2)
0% – 29%	niedostateczny (1)

IV. Postanowienia proceduralne (Odesłanie do Statutu)

Wszelkie kwestie dotyczące warunków i trybu poprawiania ocen bieżących (ze sprawdzianów i kartkówek), zasady postępowania w przypadku usprawiedliwionej lub nieusprawiedliwionej nieobecności na pracy kontrolnej, terminy zwrotu i przechowywania prac pisemnych, a także tryb odwoławczy i uzyskiwania wyższych niż przewidywane ocen rocznych/śródrocznych **określają przepisy Statutu Szkoły Podstawowej nr 20 w Białymstoku.**

OGÓLNE KRYTERIA WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY

(Zasady ogólne stosowane przy wystawianiu ocen bieżących i klasyfikacyjnych)

- **Stopień celujący (6):** Uczeń posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, jego osiągnięcia są oryginalne, twórcze i wskazują na pełną samodzielność. Ocenę roczną celującą otrzymuje również uczeń z oceną bardzo dobrą, który zajął wysokie miejsce w konkursie przedmiotowym.
- **Stopień bardzo dobry (5):** Uczeń w pełni opanował zakres wiadomości i umiejętności wyznaczonych standardami wymagań dla danego etapu kształcenia.
- **Stopień dobry (4):** Opanowanie wymagań jest niepełne, ale braki nie prognozują żadnych kłopotów w przyswajaniu kolejnych, trudniejszych treści kształcenia.
- **Stopień dostateczny (3):** Uczeń opanował wiadomości i umiejętności jedynie w podstawowym zakresie, co może pociągnąć za sobą kłopoty przy poznawaniu dalszego materiału.

- **Stopień dopuszczający (2):** Opanowanie wiedzy jest bardzo niewielkie, stawia pod znakiem zapytania możliwości dalszego kształcenia z przedmiotu, ale pozwala na podstawowe funkcjonowanie na lekcji.
 - **Stopień niedostateczny (1):** Uczeń wyraźnie nie spełnia standardów osiągnięć, co uniemożliwia mu kontynuowanie nauki przedmiotu i budowanie dalszych umiejętności.
-

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE (PRZYKŁAD PROFILOWY)

Konkretny wykaz oczekiwanych i mierzalnych umiejętności ucznia w podziale na działy przedmiotu.

1. Kształcenie literackie i kulturowe (Słuchanie, czytanie, analiza tekstów)

- **Na ocenę dopuszczającą (2):** Uczeń skupia uwagę na krótkich tekstach; rozumie ich ogólny, dosłowny sens; odróżnia fikcję od rzeczywistości oraz elementy fantastyczne od realistycznych; z pomocą nauczyciela wskazuje podstawowe środki stylistyczne (epitet, porównanie) oraz elementy świata przedstawionego (czas, miejsce, bohaterów).
- **Na ocenę dostateczną (3):** Uczeń samodzielnie określa temat i główną myśl tekstu; oddziela informacje ważne od drugorzędnych; nazywa podstawowe elementy świata przedstawionego i wskazuje cechy gatunkowe baśni lub legendy; poprawnie artykułuje wyrazy podczas głośnego czytania.
- **Na ocenę dobrą (4):** Uczeń wyszukuje informacje wyrażone pośrednio; samodzielnie objaśnia przenośne znaczenie wyrazów; rozumie logiczną funkcję akapitu i części składowych tekstu (wstęp, rozwinięcie, zakończenie); charakteryzuje i ocenia postawy bohaterów w odniesieniu do wartości (np. przyjaźń, wierność).
- **Na ocenę bardzo dobrą (5):** Uczeń sprawnie konfrontuje treść artykułów, tabel czy schematów; nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator); odróżnia w sytuacjach typowych fakty od opinii; wykorzystuje bogatą intonację, by oddać sens głośno czytanego tekstu.
- **Na ocenę celującą (6):** Uczeń wykazuje się umiejętnością krytycznego czytania tekstów spoza kanonu lektur; samodzielnie interpretuje trudne i wieloznaczne utwory poetyckie; porównuje funkcję elementów świata przedstawionego w różnych dziełach epickich i odnajduje współczesne nawiązania do mitów czy baśni.

2. Tworzenie wypowiedzi (Mówienie i Pisanie)

- **Na ocenę dopuszczającą (2):** Uczeń udziela prostych odpowiedzi; formułuje kilkuzdaniowe komunikaty; z pomocą nauczyciela potrafi zapisać ramowy plan wypowiedzi, prosty dialog lub list prywatny; stosuje wielką literę na początku zdania i kropkę na końcu.
- **Na ocenę dostateczną (3):** Uczeń wypowiada się w kilku logicznie połączonych zdaniach w porządku chronologicznym; samodzielnie dzieli pisany tekst na wstęp, rozwinięcie i zakończenie; tworzy samodzielnie opis przedmiotu, postaci lub krajobrazu z użyciem słownictwa określającego przestrzeń.
- **Na ocenę dobrą (4):** Uczeń pisze spójne i uporządkowane opowiadania odtwórcze, streszczenia, ogłoszenia czy zaproszenia; świadomie stosuje akapity; w wypowiedziach

pisemnych i ustnych gromadzi bogate słownictwo służące formułowaniu opinii, ocen oraz opisywaniu cech charakteru.

- **Na ocenę bardzo dobrą (5):** Uczeń komponuje i swobodnie przekształca plany wypowiedzi; pisze rozwinięte opowiadania twórcze lub listy z perspektywy bohatera; dba o czystość kompozycyjną, poprawność stylistyczną oraz swobodnie posługuje się frazeologizmami adekwatnymi do tematu.
- **Na ocenę celującą (6):** Uczeń tworzy w pełni samodzielne wypowiedzi pisemne i ustne, które cechują się wyjątkowo oryginalnym i ciekawym ujęciem tematu; prezentuje nienaganną dojrzałość językową, bezbłędną ortografię oraz wybitną estetykę zapisu.

3. Kształcenie językowe (Gramatyka, ortografia i interpunkcja)

- **Na ocenę dopuszczającą (2):** Uczeń rozróżnia podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki); wskazuje orzeczenie w zdaniu; zna zasady pisowni z ó–u, rz–ż, ch–h w ich podstawowych, oczywistych wariantach.
 - **Na ocenę dostateczną (3):** Uczeń określa formy gramatyczne odmienne części mowy (przypadek, liczba, osoba, czas); poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki; rozróżnia zdania pojedyncze rozwinięte od nierozwiniętych oraz stosuje podstawowe zasady interpunkcji (użycie przecinka).
 - **Na ocenę dobrą (4):** Uczeń bezbłędnie łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójników; celowo przekształca zdania w zależności od sytuacji komunikacyjnej; dostrzega własne błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne w tekście i potrafi dokonać ich samodzielnej poprawy.
 - **Na ocenę bardzo dobrą (5):** Uczeń wykazuje się pełną sprawnością i poprawnością w zakresie stosowania złożonych struktur składniowych; bezbłędnie stosuje formy rodzajowe czasowników; potrafi skutecznie zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (wykorzystując zaawansowaną wiedzę o wyrazach pochodnych).
 - **Na ocenę celującą (6):** Uczeń w pełni świadomie, bezbłędnie i funkcjonalnie wykorzystuje pełną wiedzę gramatyczną, ortograficzną, interpunkcyjną oraz fonetyczną w każdej formie wypowiedzi własnej, wykazując się erudycją językową.
-